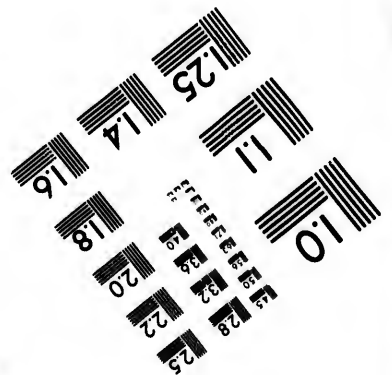
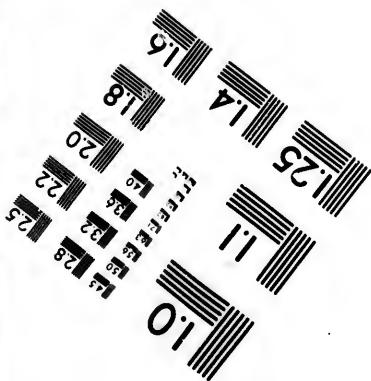
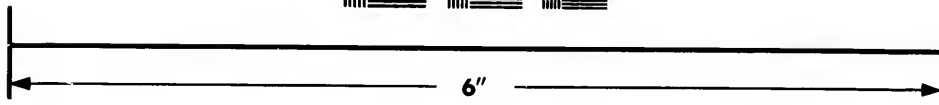
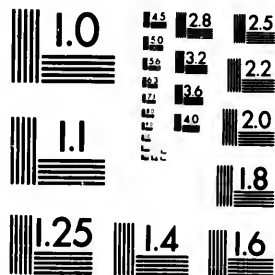

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.8
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

1.0
1.2
1.4
1.6

© 1983

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou peiliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
				✓							

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

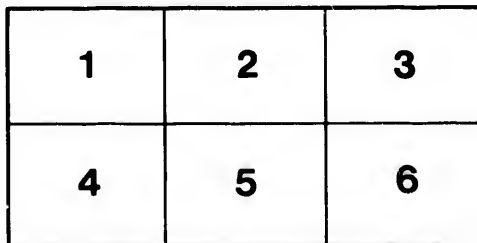
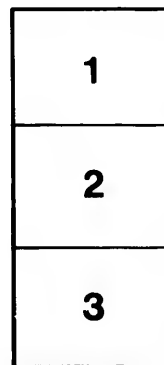
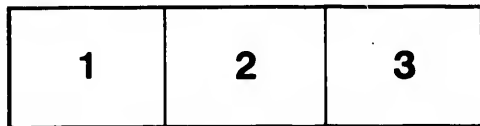
Library of the Public
Archives of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shell contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

La bibliothèque des Archives
publiques du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
difier
une
nage

rata
o

elure,
à

42

J

F

Uyt

Briefs

*Verha
lan*

Voor
Tog

By

42

SCHEEPS-TOGT
 Van
 JOHAN DE VERRAZANO,
 FLORENTYNER,
 Na
 FLORIDA;

Uytgefonden van *Francoys de I*, Koning van *Vrankrijk*, om vreemde Landen te ontdekken,

In het Jaar 1524.

Briefs-wijse door den Ontdekker opgesteld, en aan sijn Koninglijke Majesteyt gesonden.

Verhalende een Ontdekking van verscheyde Zee-kusten, en Eylanden, met de beschrijving der selver Volkeren, hun Levens-maniër, Dragt, Gedaante, Imborst, Woonplaatsen, Dieren, Vrugten, Zaay-tijd, en alles, wat aanmerkinge verdient.

Voor-af gaat een KORT VOOR-BERIGT van de *Scheeps-Togten* en *Volk-plantingen* der *Franssen*, in het Noorder-gedeelte van *America*, te weeten in *Florida* en *Canada*; de eerste in het jaar 1524. en soo vervolgens.

Nu alder-eerst uyt het Frans vertaald.

Met noodig *Register* en *Konst-Print* verrijkt.

TE LEYDEN,
 By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper, 1706.

Met Privilegie.

57

K

SC

En Vo
der
I

kan de
vinder
gin de
Oorlo
prijfer
Gewe
Noord
der-ge

In
Verraa
den K
gente
voor,
tot de
die ge
voeren
den K
Sebast
voor e
aan L

KORT VOOR-BERIGT V A N D E SCHEEPS-TOGTEN

En Volk-plantingen der Franssen, in het Noorder-gedeelte van America, te weeten in Florida en Canada; de eerste in 't jaar 1524. en soo vervolgens.

An de *Fransse* Volk-planting door *Villagagnon* in dat gedeelte van *Brafsiliën*, welk daar van *Thevet*, het *Zuyder-Vrankrijk* genaamd word, kan de Leefcr. volkoomen verslag by *Lerius* vinden. Immers sy hebben by-na van 't begin der *Spaanse* Volk-planting dese kusten met Oorlogs-volk besogt, en den *Spaanfen* veele prijzen ontnoomen. Sy hebben ook andere Gewesten ontdekt, en sig voor een tijd in de Noorder Landen van de Nieuwe Wereld neder-geslaagen.

In 't jaar onses Heeren 1524. wierd *Johan Verrazano* ontdekker van het Noorder-America, van geboorte een *Florentyner*, door den Koning *Françoys de I*, en Mevrouw *Regente* sijn Moeder uyt-gefondcn, en men geeft voor, dat hy die Noorder-gewesten van 28. tot den 50. graad toe ontdekt heeft, hoewel die geheele Land-streek en nog meer lang te vooren, in 't jaar 1496. of 1497. reeds voor den Koning van *Engeland* ontdekt was door *Sebastiaan Cabot*, die de eerste geweest is, die voor een *Christen-Vorst* in *America* sijn voet aan Land geset heeft, wy sullen hier verhaalen,

Verrazano. A len,

2 KORT VOOR-BERIGT VAN

Laudonniere
komt in
Florida.

Steld daar
het Wapen
van Frank-
rijk.

Geeft na-
men aan
verscheyde
Rivieren.

Vaart een
der Rivie-
ren op.

Werpt een
Fort op.

De besette-
lingen slaan
hun Kapi-
teyn dood.

len, wat de *Franssen* in die Gewesten hebben uytgevoerd. De levens-wijzen en gewoontens in *Florida* zijn beschreeven in de *Voyagie van Renatus Laudonniere*, die hier na op sijn Tijd-order volgd. Dese *Laudonniere*, wierd door den vermaarden Admiraal *Chastillon* in het jaar 1562. derwaards gefonden neffens den Kapiteyn *Johan Ribald*, en stapte aan de Kaap *Françoys*, in *Florida*, leggende op 30 graden, te Land, en rigte aldaar een Zuyl met het Wapen van *Vrankrijk* op; sy gaven, alsoof sy 'er op *Mey*-dag quamen, de Rivier, die 'er quam uyt-stroomen, de naam van *Rivier de May*. In de bossen vonden sy een meenigte van roode en wilde moerbefy-boomen, en in der selver toppen een on-eyndig getal van Zij-wormen. Sy ontdekten nog 8 andere Rivieren, die sy de namen gaven van de *Seyne*, *Somme*, *Loyre*, *Charente*, *Garonne*, *Gironde*, *Belle*, *Grande*, en nog verder 2 andere, die sy noemden *Belle à voir*, en *Port-Royal*. Op de laaft-gemelde plaats quamen sy ten anker, daar de mond der Rivier 3 *Fransse* mijlen breed was, en seylden eenige mijlen ver die Rivier op, alwaar hy een gelijke steene Zuyl oprigtete, hier bouwde *Ribald* een Fort, welk hy met alle noodige behoeften versorgde, den naam van *Charles-Fort* gaf, en daar Kapiteyn *Albert* met eenig Volk neder plantede: deese genooten van de naaft-geleegene *Indiaanen* veel vriendschap, maar raakten onder elkander over hoop, want als de Kapiteyn om een kleyne fout een soldaat had doen op-hangen en ontrent de andere vry straf was, raakte het volk aan 't gaan

en

7
hebben
oontens
agie van
n Tijd-
oor den
ar 1562.
n *Johan*
coys, in
Land,
oen van
Aey-dag
t-ftroo-
e boffen
n wilde
toppen
Sy ont-
namen
harente,
en nog
e à voi-
e plaats
der Ri-
feylden
aar hy
bouw-
noodi-
n *Char-*
met ee-
en van
dschap,
, want
en fol-
e ande-
t gaan
en

en
doe
een
Vra
luk
fy g
hun
sche
ten,
re g
op-a
ontf
van
Kon
D
ren
mid
die
Adm
sche
na *E*
1564
minic
z Sla
mans
men
mijle
fijde
hen r
tot t
steen
rier-t
versch
fet, e

en t'famen rottende, sloeg het den Kapiteyn dood, koos een nieuwen Kapiteyn, en maakte een *Pinas*, soo goed als sy konden, om weder na *Vrankrijk* te keeren; maar hadden het ongeluk, dat het onderweegen soo stil wierd, dat sy geen weg konden vorderen, waar door dan hun voor-raad op-raakte, en sy eerst hunne schoenen en het leeder van hunne kolders aaten, en daar na een hunner makkers, *la Chere* genoemd, door honger geparft, dooden en op-aaten; dog eyndelijk door een *Engelse* Bark ontset, en verquikt wierden; die 'er eenige van aan Land settede, en de overige by de Koningin *Elisabeth* bragt.

Maaken een vaartuyg, om na *Vrankrijk* te keeren.

Eeten door hongersnood onderweegen een hunneg makkers op.

En komen in *Engeland*.

De inlandie Oorloogen van *Vrankrijk* waren de oorfaak, dat hen geen hulp- en leevensmiddelen wierden toe-gefonden, maar soo dra die on-lusten waren by-gelegd, bragt den Admiraal by den Koning te weeg, dat 'er 3 scheepen weder onder *Renatus de Laudonniere* na *Florida* gefonden wierden, die in *April* 1564. onder seyl gingen. Hy quam tot *Dominica* aan Land, op welk Eyland sijn Volk 2 Slangen, 9 voeten lang en soo dik als een mans been dood sloegen. Hier van daan quamen sy den 22. *Juny* in *Florida* te Land, 10 mijlen boven de Kaap *Françoys* aan de eene sijde van de Rivier *May*, alwaar de *Indiaanen* hen met groote blijdschap verwelkomden; tot teeken van hun blijdschap hadden sy de steene Zuyl, van *Ribald* op-geregt, met lauwrriet-takken gekroond, en aan des selfs voet verscheyden manden met *Mayz*, of meel geset, en sy kusten de selve met een groote eer-

3 Scheepen in 't jaar 1564. na *Florida* gefonden. Komen tot *Dominica*.

Groote slangen.

Sy komen in *Florida*.

Werden met geiuyg van de *Indiaanen* ont-haald.

4 KORT VOOR-BERIGT VAN

biedigheyd. Een van des *Paracouffis* (Konings) Soonen gaf den Kapiteyn een vereering van een klomp silver. By een ander *Paracouffi* fagen sy een man, die van ouderdom blind was, hebbende kinderen tot in het sesde geslagt, die 'er alle tegenwoordig waren, waar van de Soon des oudsten geloofd wierd 250 jaaren oud te zijn. Aan de kant van dese Rivier floegen sy sig neder, en maakten 'er een Fort, welk se na hun Koning *Karel* de naam van *Carolina* gaven. *Laudonniere* sond sijn Luytenant *Ostigni*, om het Land en Volk van *Thimogoa*, daar de klomp silver van daan gekoomen was, op te soeken; deese daar koomende, hoorde van een groot Koning *Olata Oua Uina*, die 40 Koningen tot Vasallen (deese waren Heeren van Vlekken) onder hem had, een ander, te weeten die van *Saturiova* wierd geseyd, 30 van die soort onder hem te hebben, en met *Uina* te oorloogen.

Vereering van silver.

Een seer oud man.

Bouwen het Fort *Carolina*.

Berigt van de een en ander inlands Koning.

Een schadelijke brand.

Mengen sig in der *Indiaanse* Koningen Oorlog.

Aldaar ontstond een vreeslijke brand, waar door 500 mergen Lands af-branden, en al het gevogelte om-quam, waar op sulken hitte volgde, dat 'er in de mond van de Rivier soo veel vissen stierven, dat men 'er 50 wagens mede soude hebben kunnen bevrachten, welk een groote stank en siekte veroorzaakte: de *Wilden* geloofden, dat de *Franssen* met hun geschut hier oorzaak van waren, en wierden eenige gevangene, onderfaten van *Uina*, wederom toe-gefonden, die *Saturiova*, die tegen den selven oorlogde, had op-gevangen; eenige van deese *Franssen* egter quamen *Uina* in sijne Oorlogen tegen *Patanou*, een sijner vyanden,

te h
en g
T
na v
tery
den
den
waar
bege
gedr
de S
Kap
mak
Kap
dwo
ken
dus v
onde
van o
fchey
de vo
teyn
Jean
hand
Franj
De
bruy
in de
Maan
den v
Franj
hulp-
wagti
de W

te hulp, en quamen met redelijk veel silver Krijgen veel goud en silver. en goud belaadend weder in hun Leger-plaats.

Terwijl nu hunne saken omtrent de *Wilde* na wensch gingen, reesfen 'er onlusten en muyleryen op onder de *Franssen*; sommige spannden te samen om den Kapiteyn te vermoorden, andere gingen met de Barken door, waar van 'er een sig tot Zee-rovery begon te begeeven, dog naderhand door hongers-nood gedrongen, wierd genootsaakt, sijn hulp by de *Spaanse* in de *Havana* te soeken; als nu de Kapiteyn weder 2 andere Barken had doen maken, spanden andere te samen, die den Kapiteyn over-vielen, gevangen hielden en dwongen, hun paspoort, om met die 2 Barken te vertrekken, te onder-teekenen: deese En gevolgen van dien. dus vertrokken zijnde, scheyden in Zee door onderling mis-verstand van malkanderen; een van deselve keerde, na het pleegen van verscheyden strooperyen, weder te rug, waar op de voornaamste muylte-makers van den Kapiteyn met de dood gestraft wierden. *Françoys Jean*, een van de andere Bark, bragt naderhand de *Spanjaards* derwaards, om sig van de *Fransse* en hun Vesting meester te maken.

De *Indiaanen* hadden hier (ook is dat in ge- Armoede, bruyk in *Virginia*) de gewoonte, dat sy sig in de maanden van *Januarius*, *Februarius* en *Maart* op-hielden in de bossen, en daar leefden van 't geen sy konden vangen; dies de *Fransse* siende, dat hen uyt *Vrankrijk* geen hulp- of levens-middelen, gelijk hu. verwagting was, wierden na-gefonden, en van de *Wilde* geen koorn weetende te krijgen,

6 KORT VOOR-BERIGT VAN

Den Koning *Utina* gevangen.

Hongersnood.

Worden door *Hawkins* geholpen.

alsoo die reeds al hun voorraad aan hen verkogt hadden, begonden te moeten hongeren; dies sy voor-namen een vaartuyg te bouwen, welk hen na *Vrankrijk* soude konnen over-voeren, ondertussen dienden sig de *Wilden* van die gelegenheyd, om al't geen sy noodig hadden hen ten duursten (volgens de gewoone snooheyd en valsheyd van die wilde Natie) te verkoopen, welk de *Fransse* bewoog den Koning *Utina* met sijn Soon gevangen te neemen, om hen door het op-brengen van levens-middelen tot het lossen van den selven te bewegen. De hongersnood wierd ondertussen sooscherp, dat hen de beenen door het vel begonden uyt te steeken, en als de *Mayz* in het eynde van *Mey* eenigfins begonde rijp te worden, konden hunne swakke magen het selve niet verdraagen: maar sy wierden eenigfins geholpen door d' Heer *Johan Hawkins*, die derwaards met 4 scheepen quam, hebbende een Stuurman van *Diepe*, die met *Ribald* in deese Gewesten geweest was: want hy beloofde den Kapiteyn met alle de *Fransse* binnen scheeps boord te neemen, om in *Vrankrijk* aan Land te setten; maar deese sloeg dit af, dog deed hier mede sijn voordeel by de *Indiaanen*, die hy wijs maakte, dat dit sijn broeder was, die hem hulp-troupen en over-vloed van levens-middelen mede bragt; waar op elk een van hen sijn vriendschap quam soeken. Ondertussen waren alle de *Fransse*, zijnde van levens-middelen en kleederen genoegsaam ontbloot, ongeneegen, langer in die armoede te blijven; te meer, om dat sy naderhand niet soo wel sou-

foud
bew
trek
het g
voor
een
nen
een
geld
kleed
nen
gens
mild
by h
T
kon
met
den
donn
geeri
vier,
pleg
by R
gebe
Goud
op de
se sch
met d
den h
men
diger
Kapi
weet
quam

fouden weten na hun Vaderland te koomen, bewoogen derhalven hun Kapiteyn, om te vertrekken; dies hy, niet dervende het silver, en het geen hy voorts in dat Land gekreegen had, voor den dag te brengen, welk de *Engelse*, tot een Volk-planting aldaar fouden hebben konnen aanlokken, van de Heer *Johan Hawkins* een schip kocht, die hem ook ten deele voor geld, en ten deele door gifte met noodige kleederen en levens-middelen, om te konnen t' huys koomen, voorfag, en alsoo, volgens de erkenenis van *Laudonniere*, als een mild-dadig en mede-doogend Heer hen allen by het leeven behield.

Sy koopen van hem een schip, om te vertrekken.

Terwijl sy nu sig gereed maakten, om te konnen vertrekken, quam Kapiteyn *Ribald* met 7 scheepen, 4 groote en 3 kleyne, (van den Admiraal, die gehoord had, dat *Laudonniere* wreed en trots in sijn beleyd en regering te werk ging, gefonden) op de Rivier, en wierd in het laatste van *Augustus* 1565. plegtelyk verwellekomt. De *Indiaanen* gaven by *Ribald* breed op van de Goud-mijnen in 't gebergte van *Apalatcy*, en men had reeds het Goud geprobeerd en goed bevonden, maar op den 4. *September* quaamen 4 groote *Spaanse* scheepen op de Rivier, die vriendschap met de *Fransse* voorgaven, dog deese vertrouwden hen niet, ligteden hunne ankers en namen de vlugt, door-dien sy kleynder, dog snediger in 't seylen waren, soo dat sy, alvorens Kapiteyn *Ribald* hun vertrek hebbende laten weten, de *Spaanse*, die hen volgden, ontquaamen.

Uyt *Vrankrijk* quaamen ondertussen 7 scheepen.

Sy vlugten voor 4 *Spaanse* scheepen.

8 KORT VOOR-BERIGT VAN

De groote Admiraal *Chastillon* had ook in zijne laatste brieven aan *Ribald* geschreeven, uyt *Spanjen* verstaan te hebben, dat *Don Pedro Melendes* op reys na *Florida* was; dies de selve hem den 8. *September* te sloop begaf, onder voor-geeven, dat hy de *Spaanse* wilde gaan op-soeken; maar eerlang quamen de *Spaanse* te rug, om de *Franse* in hun Fort te gaan opsoeken, hebbende *Françoys Jean* een van de rebellen, en thans zelfs een verrader, tot hun leyds-man, die den *Spaansen* de plaats, daar de Kapiteyn was, aan-wees; maar *Laudonniere* ontvlugtede hen op den eersten aanval met sommige, en quam over de moerassen by de sloopen, met welke hy eerst na *Engeland*, en van daar na *Vrankrijk* voer; maar Kapiteyn *Ribald* wierd overvallen van een onweder, waar door alle zijne sloopen tegen 't land aan stukken stieten, hy by-kans verdronk, dog de meer dan trotse *Spanjaarden* niet konde ontloopen, die hem en alle de zijne vermoorden.

Gelijk ook *Laudonniere* uyt het Fort, die over *Engeland* na *Vrankrijk* keerde.

Ribald met al zijn volk vermoord.

Dit word gewrooken van *Gorgues*, die 'er met 3 sloopen quam.

Maar dit wierd in een vierde *Franse* Tugt na *Florida* gewrooken door Kapiteyn *Gorgues*, die met 3 sloopen derwaards quam. Hy lande op de Rivier *Tacatacourn* (van de *Franse* de *Seyne* genaamd) alwaar hy aan-spande met 8 Koningen van deese wilde Natie, die van de *Spanjaarden* qualijk gehandeld, en daarom op de selve seer verbitterd waren. De *Spaanse* wierden 400 man sterk gerekend, en lagen in 3 Forten op de Rivier *May*, het grootste was van de *Franse* begonnen, de 2 kleynere meer na de mond van de Rivier meen-

meenden sy met 1200 soldaaten te besetten en met noodige ammonitie te voorzien.

In *April* 1568 nam hy de twee Forten in, en sloeg alle *Spanjaards*, die sy daar vonden. dood, waar in de wraak-sugtige *Wilde* sig wakker queeten, bysonder *Olotocara*, de Neef van *Saturiova*: deese sullende op het derde Fort aanvallen, seyde tot *Gorgues*, dat hy geloofde, daar te sullen sterven, en daarom was sijn verzoek; dat deselve aan sijn vrouw soude geeven, 't geen hy anders selfs soude gedaan hebben, om het by hem te begraven, op dat hy in de plaats, daar de zielen na de dood heen gaan, te wellekoomer zijn mogt.

Schatten
waarom
met de *Indi-
aanen* be-
graven.

Dit Fort wierd insgelijks in-genoomen, en de *Spaanse* ten deele dood geslagen, en ten deele gevangen, en vervolgens op-gehangen aan deselve boomen, daar de *Fransse* aan hongen; een der *Spanjaarden* bekende 5 der selve te hebben op-gehangen, en erkende nu het selve hem ten deel viel, dat God regtveerdig was, en daar *Melendes* boven der op-gehangenen hoofden had doen stellen: *Ik doe dit aan*

De *Spaanse* }
Forten in-
genoomen.

En alle ver-
moord.

deese niet als Fransse, maar als Lutheranen, liet *Gorgues* nu stellen: *Ik doe dit aan deese niet als Spaanse, maar als verraders, roovers en moordenaars.* Hy slegtede de Forten; alsoo hy geen volk genoeg had omse te besetten, vertrok en quam in *Junius* daar aan volgende tot *Rochel*: hier verwagte hy groote belooning van den Koning, maar was door den Koning van *Spanjen* soodanig beschreeven; dat hy werk had hem selven te verbergen, en aan kant te houden. Deesen *Domini-*

Hy komt
weder in
Vrankrijk

Daar hy
geen dank
kreeg.

Hy word be-
fchreeven.

cus Gorgues was een oud krijgs-man, en wierd op seekere tijd van de *Spaanse* gevangen, en daar hy een Kapiteyn was, als een slaaf op een galey geworpen; na dit boven-gemelde voorval raakte hy om sijne goede diensten in aanfien by de Koningin van *Engeland*, en ftierf in 't jaar 1582.

Dus verre genoeg van de *Franffe* reysen na *Florida*. Nu nogyets van der selver Togten en Volk-plantingen na de Noorderlijker kusten.

Cartier komt
in het
*Nieuw-ge-
vonden
Land.*
Het vogelen
Eyland.

Jaques Cartier, vertrok in *April* 1534. met 2 fcheepen van *St. Malo*, en quam in *Mey* aan het *Nieuw gevonden Land*. Op den 21. *dito* quam hy ontrent *het Vogelen Eyland*, soo genoemd, om dat het soo vol vogelen is, of fy 'er gefaayt waren, die 'er 100 en honderd-maal heen en weder fwerven; sommige der selven zijn van groote, als markolven, wit en swart, hebbenbekken als kraayen, en leggen geduurig op de Zee, door-dien haar vleugels niet grooter, als een halve hand zijn, en daarom niet hoog vliegen kunnen. In minder als een half uur, vongen fy 'er soo veel, dat 's 'er 2 booten mede vulden. Deefe wierden aldaar *Aporatz* genaamd; een andere foort was 'er nog, die fy *Godetz* noemden, en die onder de vleugels van de grootfte schuylden; nog was 'er een derde foort, die wit en grooter waren, en beeten gelijk als honden; die fy *Margaulx* noemden. Hoewel nu dit Eyland wel 14 uren van het vaste land legd, koomen egter de Beeren derwaards fwemmen, om op die vogels te aafen; een van de selve, die soo groot als een koe en wit was,

Beschrijving
van die vo-
gels.

Een Beer in
Zee gevan-
gen, was
goed om te
eeten.

doo-

doode
en be
Op
ke V
gaulx
vonde
In
met 3
en ve
vonde
en kr
3 and
ftierv
fchuy
gebru
een b
den S
wege
Vran
Fran
te sei
Robe
van
gen,
voer
Alph
fche
vrou
se bo
hy 'e
D
ginn
toe
Beve

dooden sy, terwijl hy quam aan swemmen, en bevonden; dat hy goed om te eeten was.

Op den 25. *Juny* ontdekten sy nog 3 sulke Vogel-Eylanden, die sy de naam van *Margaulx* gaven, alwaar sy ook Beeren en Wolven vonden:

Meer die-
gelyke Ey-
landen.

In het volgende jaar quam *Cartier* weder met 3 scheepen in de Baay van *St. Laurens*,

Cartiers
tweede
Reys.

en vervolgens in de Rivier van *Hocheloga*. Hier vonden sy 3 groote en schielijke water-vallen, en kreeg en berigt, dat 'er in die Rivier nog 3 andere waren. In hun opgeworpen Fort

Groote wa-
tervallen.

stierven in de winter 25 van hen aan de blaauw-schuyt; de overige wierden hersteld door het gebruyken van de bladeren, en het sap van een boom, *Hamedà* genaamd, die sy geloofden *Sassafras* te zijn. Het bescheyd van hem

Blaauw-
schuyt ge-
neesen door
het sap van
Hamedà.

wegens *Canada*, *Saguenay* en *Hocheloga* in *Vrankrijk* over-gebragt, bewoog den Koning

Cartiers der-
de Reys na
Canada.

Françoys, hem in 't jaar 1540. weder derwaards te senden, en *Françoys de la Roche*, Heer van *Robewall* hem tot Lieutenant in de landen van *Canada*, *Saguenay* en *Hocheloga* by te voegen, die 'er dan ook in 't jaar 1542. na toe voer, hebbende tot Opper-stuurman *Johan Alphonso van Xantoigne*, die deese reys met 3 scheepen, en 200 menschen, soo mannen als vrouwen en kinderen beschreeven heeft. Deese bouwde daar een Fort, en keerde, na dat hy 'er overwinterd had, weder na huys.

Dus hebben de *Franse* na die Gewesten beginnen te reysen, en daar in van jaar tot jaar toe aangehouden, om hun handel met vissen, Bever-huyden en andere waaren te drijven.

Ee-

12 KORT VOOR-BERIGT VAN FLORIDA &c.

Savalet is 'er
42 maal ge-
weest.

Eenen *Savalet* word gesegd 42 Reysen der-
waards gedaan te hebben. *Marcus Lescarbott*
heeft dien aangaande, een groot boek, *Nieuw*
Vrankrijk genaamd, uyt-gegeeven.

*Dit zy tot een kort Voor-berigt van de Reys-
Togten naar Florida, 't welk hier om onse or-
der der jaaren heeft moeten geplaatst worden,
den Leefer gelieve de selve te sien, op de jaaren
1562. in de Eerji Ribald; 1564. in Laudon-
niere; 1565. in de Tweede Ribald en 1567.
in Gorgues, alwaar alles wijdloopiger is be-
schreeven.*

E Y N D E.

SCHEEPS-

S
JOH

F
Uyt
v

Brief
a

ALL
't

ceaan
ken;
reede
sen W
met 2
Dolp
saakt
den.
scheep
hebbe
Spanj
die w
men.
floote
onse
Togt
besch

&c.
en der-
scarbot
Nieuw

13

S C H E E P S - T O G T

Van

JOHAN DE VERRAZANO,

Florentyner,

Na

F L O R I D A ;

Uytgefonden van *Françoys de I*, Koning
van *Vrankrijk*, om vreemde Landen
te ontdekken,

In het Jaar 1524.

Briefs-wijse door den Ontdekker opgesteld, en
aan sijn Koninglijke Majesteit gesonden.

ALDERCHRISTELYKSTE KONING!

't

Edert dat wy in de Noordse deelen
de Roym hebben uptgestaan / heb
ik aan Uw Majesteit niet geschree-
ven / van den uytkomst der 4 schee-
pen / door Uw Majesteit in den O-
ceaan versonden / om nieuwe Landen te ontde-
ken; denkende / dat Uw Majesteit daar van al-
reede onderrigt was geworden. Nu sal ik by de-
sen Uw Majesteit te kennen geeven / hoe dat wy
met 2 scheepen / te weeten / de Noorman, en den
Dolphijn, in sulken ongelukkigen geval genoot-
saakt hebben geweest / om in Brittanniën te lan-
den. Waar van daan / naar onse voorszijde
scheepen behoorlijk gekalefaterd / en gewapent te
hebben / sijn wy gebaaren langs de kusten van
Spanjen; 't welk Uw Majesteit door de winst /
die wy aldaar gedaan hebben / sal kunnen vernee-
men. Waar na wy met den Dolphijn alleen be-
slooten / nieuwe Landen te gaan opsoeken / om
onse alreeds begonne Reys te vervolgen; welke
Tocht ik nu van meening ben / Uw Majesteit te
beschrijven / om de selve van alles te onderrigten.

1524.

Verrazano.
schrijft aan
den Kon-
ning.

Vaart van
Brittanniën:
af.

Besluit
nieuwe Lan-
den te ont-
dekken.

Op

LEPS.

1524.

Vertrek van
het Eyland
Madera.

Op den 17. January, des jaars 1524. vertrokken wy door Gods genade van den Woest-rotse / by 't Eyland Madera, den Koning van Portugaal toe-behoorende / met 50 mannen / zijnde van mondkost / wapenen / en andere scheeps-behoefsten voor 6 maanden / wel voorzien / zeylende met een goede en voorspoedige wind na 't Westen. In 25 dagen hebben wy 500 mijlen gevordert.

Swaare
storm.

Den 20. February, werden wy met sulke een harde / en schrikkelijke storm over-vallen / als yemant oopt ter wereld heeft uytgestaan; waar van nochtans met Gods hulp / en de goedheid van ons schip / mitsgaders met het goet lot van des selfs naam / wy verlost zijn geworden / en hebben onsen hours met een voorspoedige wind West ten Noorden voortgeset hebbende / in 25 andere dagen / over de 400 mijlen afgelegd. Aldaar ontdekten wy een nieuw Land / dat noopt van yemant te vooren / nogte van de oude / nogte van de heeden-daagse / had gesien geweest. Als wy het selve eerst sagen / scheen het wat laag te zijn / maar zijnde tot een vieren-deel mijl daar by genadert / sagen wy uyt de meenigte van vuuren / die langs de kust waaren / dat het selve bewoont was / ende dat het Land sig naar het Zuiden strekte. Te vergeefs hebben wy langs de selve 50 mijlen gevaaren / om een goede Anker-grond te soeken / en de kennisse van 't Land te moogen hebben / derhalven siende / dat het Land sig al Zuid-waards aan strekte / beslooten wy naar het Noorden te rugge te keeren; dog wy vonden aldaar de selve swaarigheeden.

Ontdekken
Land.

Konnen
geen Anker-
grond vin-
den.

Senden een
boot aan
Land.

Opdeltijk blyten hoop zijnde / om eenige Haven te sullen vinden / ankerden wy dicht by de kust / sendende onsen boot aan Land; alwaar wy een groote meenigte menschen sagen toe-loopen; welke ons siende derwaards vaaren / namen de vlugt / en sig eenigen tijd stil houdende / sagen sy ons met verwondering aan. Maar door sekerere teekenen / die wy haar deden / wat aangemoedigt / ende gerust gestelt zijnde / quamen sommige van haar

haar
blijd /
onse k
weesen
wy o
konde
lende

Mu
hunn
soo be
gen k
sonder
een se
welk t
kunste
haar
ander
sen / p
getan
een-ko
en lan
hange
leeden
groot
Sy h
beenen
gema
dat ha
niet a
der ha
waren
zen a
sterk v
ker / v
naar d
bespeu
ken sy
van d
sonder
te zeed
nen o

haar

vertrok:
est-rotse/
Portugaal
in mond-
ten vooz
een goe-
In 25

haar vyz naar de Zee / schijnende grootelijks ver-
blijd / ons te sien; ende sig verwonderende over
onse kleeding / gedaante / ende wittigheyd. Sy
weesen ons aan dooz bysondere teekenen / waat
wy op 't gemaklijkste aan land met onsen boot
konden koomen / ons van hunne spijzen mede-dee-
lende om te eeten.

De Land-
aard komt
by de Frans-
sen.

sulke een
/ als pe-
waar van
heid van
van des
en hebben
West ten
re dagen/
ontdekten
hemant te
de heeden-
het selve
in / maar
genadert /
die langs
naas / ende
ekte. Te
nijlen ge-
oehen / en
ben / der-
d-waards
oorzden te
r de selve
enige ha-
p de kust/
r wy een
nen; wel-
de blugt/
n sy ons
ekere tee-
moedigt/
nige van
haar

Du moet ik Uw Majesteit in 't kort verhaalen/
hunne maniere van leeben / en gewoontens / vooz
soo verre wy daar van eenige kennisse hebben moo-
gen krijgen. Dit volk gaat heel naakt / uytge-
sondert dat sy haar schamelheyd bedekken / met
een seker vel van een dier / gelijk een Marter/
welk sy met een smalle gordel gemaakit / met gras
kunstelijc getwerkt / binden; hangende rond-om
haar tot aan de knipen / staarten van verscheyde
andere dieren. Sommige van haar dragen kranse-
fen / gemaakit met vogels veeren. Dat volk is
getanijt van verwe / tamelijc met de Tarters ober-
een-koomende. Hunne hapren zijn swart / dik /
en lang / de selve winden sy op / ende dragen het
hangende op de rugge / gelijk een staartje; hunne
leeden zijn wel gemaakit. Sy zijn van verscheyde
grootte / ende schijnen wat dikker te zijn / als wy.
Sy hebben een bzeede bofst / sterke armen / en de
beenen / en andere gedeelten van haar lichaam wel
gemaakit / zijnde gants niet leelijc / uyt-genoomen/
dat haar aangesigt schijnt wat bzeed te zijn / dog
niet aan alle; want wy hebben der verscheyde on-
der haar gesien / die schoon en mooy van aansigt
waren; hebbende grootte en swarte oogen / met
een aangenaam en stadig weesen. Sy zijn niet
sterk van lichaam / maar scherp van geest / wak-
ker / vaardig / en die de beste loopers overtreffen /
naar dat wy dooz onderbindinge hebben konnen
bespeuren. In deese 2 laatste hoedanigheeden gelij-
ken sy de Oosterse volkeren / ende bysonderlijc die
van d'uyterste deelen van China. Van hunne by-
sonderlijke maniere van leeben / nogte van haa-
re zeden en gewoontens / hebben wy niet kun-
nen onderrigt worden / ter oorsaak van ons kort
ver-

Beschrijving
der In-
woonders.

Hun Dragt

Gedaante;

Imborst.

1524.

verblijf onder haar / als zijnde ons geselschap seer kleyn / ende ons schip diep in Zee.

Beschrijving
des Lands.

Schoone
Bosschen
vol vrugt-
baare Boo-
men.

Daar niet verre van daan / hebben wy een ander volk gebonden / welk / naar 't ons dunkt / hebben de eene en de selfde manieren / gelijk ik naderhand Uw Majesteit sal verklaren; my nu verge-noegende met de beschrijving te geeven van de ge-leegentheid en aard van dat Land. Den Oever is met dun zand bedekt / gaande allentijt opwaards omtrent 15 voeten; ende maakende als een kleyn heubeltje; breed omtrent 50 voeten. En verders seplende / vonden wy eenige kleyne Riviertsjens / en armen van de Zee / die sekerer bogten quamen in te loopen / spoelende den Oever aan beyde zijden / verder sagen wy het open veld hoog op-risfende bo-oven den Oever / met verscheide fraape Landen / en Blaktens / vol met Bosschen en Bouden / sommige heel dikke / andere dunne / verbult met alderhande Boomen / soo vermakelijk en aangenaam / om aan te sien / als men sig sou konnen verbeelden. Uw Majesteit moet niet denken / dat deese zijn gelijk de Bosschen van Hircinia, of de Wildernissen van Tartaryen. De Noordse Landen brengen niet voort dan wilde vrugteloose boomen / maar deese Land-streken zijn verbult met Palm-boomen / Lauwtjer-boomen / hooge Cypress-boomen / ende verscheide andere in Europa onbekende boomen / welke tot seer verre in de Zee een lieffelijke en aangename Reuk geeven. Van de eegenschap der selver konnen wy / qui de reeden hier vooren vermeldt / niets seggen / maar niet te oorzak van eenige swaartigheeden / die wy in 't passeeren dooz de Bosschen souden hebben gebonden; want de selve waren soo dik niet / of men sou daar dooz gemakkelijk konnen passeeren. Ook denken wy niet / dat deese landen / palende aan de Oosterse gewesten / waar mede sy zijn omringt / souden ontbloot weesen van allerhande Drogues / Specerpen en andere Rijksdommen van Goud / vermits de koleur van de aarde het selve doet denken. Het Land is vol dieren / als harten / das-
fen /
in o-
nigt
den
de li-
waa-
nelyk
te w-
ne v-
der /
dat d-
aanst-
naar
D
baare
grom-
ren /
niet g-
sen er-
ten v-
hoog
altoos
Schi-
de ni-
noopt
't we-
den;
het se-
zijnde
omtre-
brook
wierd
Als
lang
Oost-
groot
de me-
op de
Linke
van
fen!

Schep seer

op een an-

kerkt / heb-

ben nader-

nu verge-

aan de ge-

den Oever

opwaards

een kleyn

En verders

ertjens / en

quamen in

de zijden /

rijfende vo-

Landen /

Wouden /

erbult met

en aange-

vu konnen

enken / dat

nia, of de

dsche Lan-

deloose bo-

erbult met

hooge Cy-

in Europa

re in de Zee

leven. Van

in de reeden

aar niet ter

me wy in 't

ben gevon-

derd.

t / of men

reeren. Ook

nde aan de

n omringt /

Drogues /

aan Goud /

selve dort

garden / dat

sen /

fen / en haasen; hebbende Meyren / en Vijvers ^{1524.}
in overbloed / met soet Water / Vogels in me-
nigte / goed en bequaam tot alles.

Dit Land legt op de hoogte van 34 Gra- ^{Geleegend-}
den / hebbende een goede / gesonde en gematig- ^{heyd des}
de lught / tusschen de hitte en de koude: aldaar ^{Lands,}
waapt geen harde wind / ende die daar gemeer-
nelijk regeert / is in de somer de Noorde en West-
te wind; want wy waren aldaar in den begin-
ne van de somer. Den Hemel is klaar en hel- ^{Des selfs}
der / met seer weynig reegen / ende of 't gebeurt / ^{lught.}
dat de lught donker en mistig word / die verdwijnt
aanstonds / en 't weer word in een oogenblyk daar
naar heel heider.

De Zee is 'er stil / niet ongestuyntig / en de ^{Geleegend-}
baaren gaan niet heel hoog / al-hoe-wel den ^{heyd der}
grond diep en onbequaam is / om op te anke- ^{Zee.}
ren / soo is de selve nochtans voor de Schreepen
niet gevaarlijk; als zijnde de kusten by van rot-
sen en ondieptens; soo dat omtrent .4 / of 5 voe-
ten van den Oever / 't water altoos 20 voeten
hoog is / sonder Ebbe / of Bloet / zijnde de diepte
altoos gelyk. 't Ijs aldaar seer goed voor een
Schip te vaaren / want al was het / dat het sel-
ve niet een storm wierd overvallen / soo kan 't
nooyt door het breeken van sijn kabel vergaan;
't welk wy by erbarenthepd hebben onderbon- ^{Ondervin-}
den; want in den beginne van Maart, (gelyk ^{ding des}
het selve in alle Landen gemeenelyk gebeurt) ^{Schrijvers.}
zijnde met een Noorde wind bevogten / ende daar
omtrent leggende / vonden wy ons Anker ge-
brooken / eer de grond week / ofte ontroerd
wierd.

Als wy van daar vertrokken / zeyden wy ^{Strekking}
langs de kust / welke wy gelvaar wierden / sig ^{der Kust.}
Oost-waards aan te streken / alwaar wy ook een
grootte menigte van viuren sagen / ter oorsaake van
de menig-vuldige ingesetenen. Terwijl wy aldus
op de kust dreeven / ten deele om dat wy geen
Anker-grond vonden / ten deele ook by gebrek
van water; stuurden wy onsen Boot / met 25 ^{25 Man aan}
Yerrazano. B man ^{Land ge-}
sonden.

1524.

Beleefd en
bevallig
volk.Geval van
een Ma-
troos.

mannen aan Land / maar ter oorzaak van de ongestuyrnige baaren / welke geduurig tegen den Oever sloegen / alsoo de Kust open was / konden onse mannen aan Land onmoogelijk niet koomen / sonder de boot te verliesen. Wy sagen daar vele menschen / naar de kant van de Zee koomen / doende ons verscheyde betuygingen en teekenen van vriendschap / dat sy wel te vreedden waten / dat wy aan Land koomen souden. Ook hebben wy naderhand door erbarenheyd bevonden / dat sy heel beleefd en bevallig waren / gelijk Wy Majesteit hier na sal verstaan. Om te moogen verneemen / of wy aan haar onse waaren / gelijk vellen Dapten / Glas / Belletjes en andere sulke vodderyn / daar de Indiaanen gemeenelyk seer na verlangen / konden toefenden; soo stuurden wy een jonge Matroos naar den Oever / welke derwaarts swimmende / en tot 3 / of 4 schreedden van den Oever gekoomen zijnde / alsoo hy op haar sig niet en durfde hertrouwen / goopde hy deese dingen op den Oever; waar na tragtende te rugge te keeren / wierd hy van de baaren soo geweldig geslagen / dat hy half gebruyfelyk zijnde / naar den Oever als dood geworpen wierd; 't welk de Indiaanen siende / liepen sy daar na toe / namen den jongman / en brachten hem een weynig van de Zee af. Den jongman siende / dat sy hem weg voerden / zijnde gantz verschrik / en bezweet / begost hy erbarmlyk te schreeuwen / gelijk ook de Indiaanen, die hen vergeselschapten; welke hem omringende / sogten hem te troosten / ende een goede moed te geven. Hebuende hem aan de voet van een kleyn heubeltje tegen de Sonne / op den grond gelegden begon den sy hem met groote verbaastheyd / aante sien / en sig over des selfs wittigheyt te verwonderen. Hebbende hem sijne kleederen afgedaan en hem by een groot byer verwarmt; dog niet sonder een groote vrees voor ons / die in de boot gebleeven waren / dat sy hem braden en op-eeten souden. Ma dat den jongman sijne kragt

wed
was
hy b
ben
en b
verse
gebe
hoog
gedur
treede
lijk v
d' an
een b
schoon
maar
aange
Wy
de Ku
sijn w
der U
scheen
aldaar
kondst
aan
nijlen
den d
pluigt
met e
aren
versch
zoeg
volgd
was
nen to
schree
kenen
aan g
vaar
taben
pijse
e W
w

van de
egen den
/ konden
niet koo-
gen daar
Zee koo-
en en tee-
e vzeeden
den. Ook
pd bebou-
aren / ge-
Om te
onse waa-
belleijes en
aanen ge-
roe-fenden;
naar den
/ en tot 3
nen zijnde
ertrouwen
; waar na
hy van de
yp half ge-
ood gewor-
nde / liepen
r / en brag-
Den jong
zijnde gant-
chbarmlyk t-
n, die hen
gende / sog-
noed te ge-
an een klep-
rond geleg-
sthepd / aal-
shepd te her-
en afgedaan
nt; dog nie-
tie in de bo-
nen en op-
sijne kragt-
w

weder bekoomen Lad / en by haar eenigen tijd was gebleeven / betuygde hy dooz teekenen / dat hy begeerde naar 't Schip weder te keeren; heb- ben sy hem meenigmaal en vzierdelijk omhelft / en verselden hem na Zee / en om hem meerder verzekering vooz de veplyghepd van sijn leven te geeven / lieten sy hem aldaar alleen / en op een hoogte gegaan zijnde / stonden sy aldaar / hem geduurig aan-siende / tot dat hy in de boot ge- treden was. Deesen jongman bemerkte / ge- lijk wy ook deden / dat die menschen / gelijk d' anderen / naar 't swart helden; sy hebben een blinkend vel / zijn middel-matig van gestalte / schoon van aangesigt / teer en swak van leeden / maar scherp van geest. Verder hebben wy niets aangemerkt.

Wy zijn dsar van daan vertrokken / en langs de kust / die sig Noord-waarts strekt / zeplende / sijn wy omtrent 50 mijlen daar af / by een an- der Land gekoomen / dat ons veel aangenaamer scheen te weesen / vervult met seer groote Bossen / aldaar wierpen wy het anker; ende om eenige kondschap van dat Land te hebben / sonden wy aan Land 20 mannen / welke wel omtrent 2 mijlen diep Lande-waards in gingen / dese bebou- den / dat de menschen uyt vzeese na de Bossen ge- plugt waren. Alleenlijk sagen sy een oude vrouw / met een jonge dogter / oud omtrent 18 / of 20 jaren / welke de selve siende tot haar koomen / verschuylden sig in 't gras. De oude vrouw troeg 2 kinderen op hare schouderen / en agter volgde een kind van 8 jaren. De jonge dogter was ook swaar gelaaden; maar als onse man- nen tot haar waren gekoomen / begonden sy te schreeuwen / en de oude vrouw gaf haar met tee- nen te verstaan / dat de mannen Bos-waarts aan geblugt waren / soo draa sy ons hadden ge- waart geworden. Om haare gunst te winnen / gaben onse mannen aan haar te eeten van de wijse / die sy mede gebragt hadden / welke de ou- de vrouw dankbaarlijk ontfing / maar de jonge dog-

Doen een
ander Land
op.

20 Man
doen een
Land-togt.

Treffen een
oude vrouw
en dogter
aan.

1524.

Van wien sy
een kint
mede nee-
men.

Deese Land-
zaard be-
schreeven.

Hunne Ca-
noës be-
schreeven.

Aart des
Lands.

dogter versmadende de selve / gooyde se op den grond. Sy namen een van de 2 kinderen / om 't selve naar Vrankrijk te brengen / ende willende mede de jonge dogter / die heel schoon en welgemaakt was / wey voeren / Rondten sy 't selve niet doen / ter oorzaak van het harde geschreeuw / dat sy derde; byzonderlijk / om dat sy soo grootte Bossen hadden te passeeren / en dat sy soo verre van 't schip waren; derhalven beslooten de onse / sig met het kind te vergenoegen / de selve agter latende. Ook wierd bespeurt / dat dese menschen veel witter waren / dan die wy te vooren hadden gesien / sy zijn gekleed met seekere bladeren van boomen / welke sy met wild hennipe gaaren te samen naapen; hunne hayren waren van agter gebonden / op de selfde wyse / als de eerste; hunne gewoone spijzen zijn aard-gewassen / die sy in ober-bloed hebben / en welke van de onse in gedaante en smaak verschillen / zijnde seer goed en aangenaam / om te eeten. Dorders leeven sy ook van vis en wild-bzaad / welke sy met strik en hoogen van hard hout gemaakt / weeten te bangen; hunne pijlen zijn van riet met vis-graaten gewapent; de dieren van deese Gewesten zijn veel wilder / als in Europa, ter oorzaak dat de selve geduurig werden gejaagt. Wy sagen verschepde van hare booten / of Canoës, gemaakt van boomen / welkers lengte 20 / en breeete 4 voeten was. De selve worden met geen yser / ofte steen / nogte met geen instrument van metaal gemaakt / naademaal in deese gantse Landstreek / 200 mijlen lang / geen eene steen werd gebonden; dog / om die te maaken / dienen sy sig met byer / brandende soo veel van den boom af / tot dat deselve diep genoeg is / om booz Canoës te dienen. Het selve doen sy van vooren en van agter / tot dat sy bequaam geworden zijn / om op Zee te varen. Dit Land is soo wel en soo hoordeelig gelegen / als het andere / hebben de gelijk deselve Bossen vol allerhande boomen / maar de lugt is soo soet niet / om dat het Land

1524.

sig wat Noord-waards strekt / en koud is.

In deese Gewesten hebben wy veel Wjingaarden gesien / natuurlijk voort-koomende / ende langs de boomen klimmende / gelijk die van Lombardien, welke / indien sy oydenteljk waren beareyt en bebouwt / sonder twyffel goede en uytsteekende wijn souden geeven; want hebbende van deese drupben / dzoog gegeeten / bonden wy de selve soet en lekker / zijnde 't eenemaal de onte gelijk; ook dagten wy / dat deese luyden deselve hoog-agteden; want ober-al / daar deese Wjingaarden sig verspreyden / hebben wy aangemerkt / dat sy de onderste takken / van de boomen afhakken / op dat de drupben dies te bet'r mochten rijp worden.

Der selvet
Wjingaarden.

Hoe behandeld.

Wy hebben aldaar ook Roosen / Dioletten / Kruyden en Welpen / en verscheyde andere soete / lieffelijke en wel-riekende kruyden en bloemen gesien / van de onse verschillende. Van der selver wooningen hebben wy niets konnen verneemen / om dat sy diep in 't Land waren; maar uyt verscheyde teekenen hebben wy konnen oordeelen / dat hare huysen gemaakt zijn van stokken / en boomen / t' samen aan malkanderen geset. Wy gelooven ook dooz gissinge / en andere teekenen / dat veel onder haar in het open-veld slapen / hebbende geen ander dak / dan den blaauwen hemel. Daer kennisse van deese volkeren hebben wy niet konnen krijgen / dog wy meynen / dat alle de Natten langs die kusten / daar wy voor-by zijn gebaren / leeven op een en de selve manier.

Bloemen
aldar.

Hunne wooningen.

Daar dat wy aldaar 3 dagen vertoest hadden / sonder eenige anker-grond te vinden / beslooten wy te vertrekken / langs de kust Noord ten Oosten varende; zeylende alleenlijk by dage / ende 's nagts ankerende. Aldus varende de rupinte van 100 mijlen / bonden wy een aardige plaats / onder ontoegangeljke gebergten geleege; van welk gebergte een uyttermaten groote waterstroom sig in Zee uyt-froze / welke aan de mond seer diep was / houdende mede Ebbe en Bloed /

Vertrekken
van daar.

Ontdekken
een Vloed.

1524.

soo dat het water 8 voeten hoog op-risfende / groote geladene schcepen. daar door konden pas-seeren ; maar dewijl wy op een plaafte ten anker lagen / daar wy vooz de winden beschut waren / wilden wy het niet wagen daar in te gaan / son-der nadere kennisse van de plaafte te hebben / en vergenoegden ons in de voozschreeve Rivier / met onsen boot te gaan ; alwaar wy bebonden / dat dien oord heel wel bevolkt was.

Waar van de Land-aard by hen komt.

Meyr aldaar.

Het volk gelijkt de andere / en de luyden zijn gekleed met veeren van verschepte koleuren. Sy quamen seer minnelijk tot ons / doende groote teekenen van verwondering / wijfende ons aan de plaafte / daar wy met meerder sekerheyt aan Land met onse boot konden koomen. Wy roepden in de voozschreeve Rivier wel een halve mijl Lande-waard in / alwaar de selve een seer schoone Meyr van omtrent 3 mijlen in den omtrek wyt-maakt / waar op sy met hunne klepne Canoes wel omtrent 30 in getal / van den een en d' ander Oever quamen roepen / om ons te sien / en te aanschouwen ; maar niet een tegen-wind van de Zee schielijk overvallen zijnde / wierden wy genoodsaakt / te rug te keeren / en dat schoone Land onwillig te verlaten ; welke wy wyl de Bergen / die ons van mineraal scheenen te weesen / oordeelden rijk en aangenaam te zyn. Wy haalden het Anker op / en alsoo de Kust sig naar het Oosten strekte / zepden wy derwaards / houdende altijd dit Land in 't gesigt / tot dat wy 50 mijlen gevaren zijnde / een Eyland vonden / van gedaante als een drie-hoek / leggende 10 mijlen van 't vaste Land af / en soo groot omtrent als 't Eyland Rhodes. Dit Eyland is vol Bergen met boomen bedekt / en wel bevolkt / want ober-al langs de Kust sagen wy huizen ; wy gaven aan 't selve de naam van Claudia, Wv Majesteys moeder / maar ter oorsaak van de tegen-winden vertoefden wy aldaar niet.

Ontdekken een Eyland, dat te Claudia noemen.

Koomen aan een ander Eyland.

Daar na quamen wy tot een ander Land / omtrent 15 mijlen van dit Eyland geleegen / alwaar

waa
waa
20 C
roep
Sch
den ;
en d
tenis
wyl
na d
doen
digt
glas
goop
en al
aan
dit v
gema
ouds
der
De
ouds
bel /
zijnd
versc
hy e
nen
op d
is h
Log
hoog
de v
aan
sy se
hebi
laa
na-
niet
zijn
beh
in d

waar wy een redelijke goede Haven vonden ;
 waar in zijnde gevaren / vonden wy omtrent
 20 Canoës vol menschen / welke verwondert en al
 roepende en schreeuwende quamen omtrent ons
 Schip / dog niet nader / dan omtrent 50 schree-
 den ; aldaar blijvende aanschouwden sy de kunst/
 en de bouwinge van 't selve / en des selfs gestel-
 tenisse en uptrusting ; doen begonden sy altermaal
 uyt te roepen / haare blijdschap betuygende ; en
 na dat wy de selve wat hadden aangemoedigt /
 doende haare epgene gebaarden / quamen sy soo
 dicht by ons / dat wy tot haar eenige bellerjens/
 glas en andere puzlen en beuselingen konden
 goopen ; na dat sy de selve hadden ontfangen /
 en al lacchende aangefien / quamen sy sonder bree-
 aan boord van ons Schip. Daar waren onder
 dit volk 2 Koningen / soo wel-gestelt / ende wel-
 gemaakt / als 't moogelijk is te beschrijven / de
 oudste was omtrent 40 jaren oud ; ende den an-
 der was een jongman van omtrent 20 jaren.
 De manier van hunne kleeding was aldus / de-
 oudste droeg op sijn naakite lighaam een harts-
 vel / kunstig met taliken gelijk damas gewrogt /
 zijnde bloots hoofts / de hayren van agteren met
 verscheyde knoopen gebonden ; om sijn hoofd had
 hy een bzeede ketting / verciert met verscheyde stee-
 nen van allerhande koleur ; den jongman was
 op de selve manier by-na toegerust. Dit volk
 is het beste / en het beleefste / dat wy op onse
 Tocht hadden gevonden ; sy overtreffen ons in
 hoogte / sommige onder haar helleerde meer na
 de witrigheyd / andere zijn geel-achtig / mooy van
 aangesigt / met lange en swarte hayren / welke
 sy seer sorgvuldig onderhouden ende verciieren ; sy
 hebben swarte / en leevendige oogen / haare ge-
 laat is vriendelijk en bevallig / de oude manieren
 na-bootsende. Ik spreek tegen Uw Majesteit
 niet van d' andere gedeelten van haar lighaam/
 zijnde soo wel gemaakt en geschikt / als pemant
 behoort te weesen. De vrouwen zijn de mannen

Welker In-
 woonders
 aan boord
 koomen.

Waar onder
 2 Koningen
 zijn.

Hun Op-
 schik.

Gedaante
 des volks.

Hunne
 vrouwen
 beschree-
 ven.

ijfende /
 den pas-
 en anker
 waren /
 an / son-
 den / en
 ier / met
 en / dat

den zijn
 ren. Sy
 e groote
 ons aan
 heyd aan
 Op roep-
 albe mijl
 er schoon
 trek uyt-
 e Canoës
 en d' an-
 ten / en te
 nd van de
 i wy ge-
 t schoone
 p uyt de
 n te wee-
 sijn. Wy
 t sig naar
 ds / hou-
 dat wy 50
 den / van
 10 mijlen
 ntrent als
 l Bergen
 ant ober-
 wy gaben
 Majesteits
 n-winden

er Land /
 reegen / al-
 waar

1524.

Opfchik der
mannen.Wat waaren
by hen
meest geagt
zijn.Zijn seer
mild.Varen in de
Haven.

beleeft / van een aangenaam gelaat / en schoon om aan te sien. Sy zijn soo kuyfch en eerbaat als eenige vrouwen / die wel opgezagt zijn / gaan heel naakt / behalven dat gedeelte / dat de eerbaathed gebied te dekken; welke sy bedekken met een vel van een dier / op de eygenste wijze gebozduurt / als die / welke de mannen dragen. Onder de mannen zijnder eenige / die op hare wapenen draagen kostelijke vellen van wilde dieren. Sy schikken haar hoofd op met verscheyde cieraaden / gemaakt uyt haare eygene haren / welke van vooren aan beyde de zijden van de bozst hangen. Andere schikken haar op een andere manier / gelijk de vrouwen in Egypten, of Syriën doen / op; deese zijn de Edelste; en als sy getrouwt zijn / dragen sy allerhande Juweelen / soo wel als de vrouwen / volgende daar in na de gewoontens der Oosterse volkeren.

Onder hunne fraayigheeden sagen wy meer gewerkt koper / als goud / welk sy om des selfs koleur niet en agten; de koleur van 't goud zijnde onder haar de laagste / de hemels-blaauwe en roode koleur is aldaar 't meest geagt. En onder de dingen / die wy haar gaven / daar waaren der geene / die haar meerder behaagden / als de belletjens / blaauw Krysstal / en andere cieraaden / om aan haare ooren / ofte om den hals te hangen. Goude / of silvere laakens wilden sy niet meer hebben / als van andere soorten; hielden niet van dingen met staal / ofte yser gemaakt; en als wy onse wapenen toonden / soo verwonderden sy sig niet daar over / hielden hen te bree-den met die te aanschouwen / begeerden alleen-lijk te weeten de kunst / om de selve te maaken / het selve deden sy met ons glas / welk aangefien hebbende / al lacchende / gaven sy ons het aanstonts weder. Sy zijn seer mildadig / want sy geeven al dat sy hebben. Wy maakten met haar groote vriendschap; wy liepen eens in de voozschreebe Haven met ons Schip / want te vooren hadden wy / ter oozaak van de tegen-wind / wel 1 mijl

in

in 2
stom
klep
aan
bew
was
van
kene
ong
altij
gew
om
vooz
dage
de o
salou
ende
verp
en se
de h
wy
haar
W
met
Ede
sien
van
boot
gend
den
sy o
sy s
tijd
hoo
len.
in e
ren-
tijd
le g
wo
gen

in Zee genoodsaakt geweest op te houden. Aan-
stonds quamen sy in groot getal met hunne
klepne booten / naar ons Schip / hebbende hun
aangesigt met verscheyde koleuren geschildert ;
bewijsende en geevende ons te kennen / dat dit
was een teeken van vzeugde ; sy bragten ons
van hunne spijsen / ook gaven sy ons door tee-
kenen te verstaan / waar wy 't sekerste met
ons Schip in de Haven konden koomen / zijnde
altijd in ons geselschap ; en na dat wy 't Anker
geworpen hadden / bleeven wy aldaar 15 dagen/
om ons met verscheyde noodzakelyke dingen te
voorzien ; ondertussen quamen deese luden alle
dagen / om ons Schip te aanschouwen / bzingen-
de ook hare vrouwen mede / waar ober sy seer
salours zijn. Sp / in ons Schip getreden zijnde /
ende daar in eenigen tijd gebleeven hebbende /
verpligteden hare wijven in de Canoës te blijven /
en schoon wy de selve ernstelyk baden / schenken-
de haar verscheyde dingen / nimmermeer hebben
wy van haar konnen verkrijgen / dat sy aan
haar souden toe-laten / aan boord te koomen.

Altmet quam een van de twee Koningen /
met sijne Koninginne / ende een groot getal van
Edel-lieden / om sijn vermaak / en om ons te
sien ; sy bleeven alle op den Oeber 200 schreedden
van ons / sendende tot ons een van hare klepne
booten / om haren komst bekend te maken ; seg-
gende / dat sy ons schip quamen sien. Dat dee-
den sy tot een teeken van vplighepd / en soo dra
sy ons antwoord hadden bekoomen / soo quamen
sy aanstonds / en na dat sy ons schip eenigen
tijd hadden bekeken / waren sy verbaast op het
hooren schreeuwen en geraas onser Boots-gesel-
len. De Koninginne met hare Edel-juffers was
in een seer klepne Canoë , by een Eysland een vie-
ren-deel mijls daar af. Den Koning bleef eenigen
tijd op ons schip / spreekende ende makende vee-
le gebarnden / aanschouwende met groote ver-
wondering de toerusting van ons schip / en vza-
gende naar de eygenschappen van elk ding in 't

1524.

Alwaar de
Inwoonders
by hen koo-
men.

Zijn seer
minne-nij-
dig op haer-
re wijven.

De vrouwen
koomen om
het Schip te
sien.

1524.

De Koning
vertrekt
van 't Schip.

byzonder. Hy nam groot vermaak in het aanschouwen van onse toerustinge / ende in het proeven van onse spijzen ; waar na sijn afscheyd beleefdelijk genoomen hebbende / ging hy weg.

Komt wederom.

Alfoo nu onse mannen 2 / of 3 dagen bleeben op een kleyn Eiland / dat daar dicht by was / om verschepte behoefstigheden / gelijk het selve onder de Zee-luyden werd gebruykt / soo quam hy weder met 7 / of 8 van sijne Edel-luyden / om te sien / wat wy deden ; en vraagde ons dikwijls / of wy van meening waren , langer aldaar te vertoeven , schenkende ons van sijne voorraad / schietende met sijn boog / dan op- en neder-loopende / met des selfs Edel-luyden / tragtede hy aan ons volk sijn gunst te bewijzen.

Aart deses Lands.

Wy hebben altemet wel 5 / of 6 mijlen Lande-waards in geweest / en het selve soo vermaakelijk en aangenaam bevonden / als 't moogelijk is te beschrijven ; seer bequaam om Koozn / Wijn en Olye voort te brengen. Zynde aldaar blakens van 25 / of 30 mijlen in de breedte ; open en sonder eenig beletsel / voorszien met soo veel en socdanige vrugt-boomen / dat / indien men daar in eenig Zaad wierp / het uytsteekende goede vrugten soude voort-bringen. Daar na gingen wy in de Bossen / welke wy seer groot en dik vonden.

Boomen des Wouds.

De boomen van de selve waren Epke-boomen / Cypres-boomen en andere in Europa onbekent. Wy vonden daar ook Appel-boomen / Apigenaamt / Pruym- en Doore-boomen ; en verschepte andere soorten van vrugten / verschillende van d'onse. Daar zijn Dieren in overvloed / als Hertten / Dassen / Wolven / en andere soorten / welke sy met Netten vangen / mitsgaders met Boogen / welke zyn hare voornaamste Wapenen ; de Bylen / welke sy gebruyken / zyn met veel kunst gemaakt / en / in plaats van Iser / hebben sy een Key-steen / ofte Iaspis-steen / ofte een harde Marmer-steen / en andere scherpe steenen ; van de welke sy sig in plaats van Iser bedienen.

Dieren des Velds.

Hunne Bijlen en Vaaruygen.

diene
Canc
met
soo d
konn
nan
Zee /
fulke
gen
10 /
maak
en va
nige
matt
welke
Dag
dat sy
moet
gema
merer
dere e
hoven
goede
Sy
plaat
het
alleen
een a
gant
soo d
een k
lijk d
ken
dog
d' ar
loop
Ste
de o
en v
fiek
woz

blenen / om boomen af te houtwen / en om hare Canoës uyt een stuk hout te maaken ; de selve met groote en wonderlijke kunst diep maakhende ; soo dat 10 / of 12 menschen gemakkelijc daar in kunnen sitten. Hunne Riemen zijn kort en breed aan de eynden / en sy gebuyken de selve op de Zee / sonder eenig gevaar ; en is het nood / met sulke snelligheyt / als het haar gelleft. Wy sagen haare huysen in 't rond gemaakt / hebbende 10 / of 12 schreeden in den omtrek ; zijnde gemaakt met halve kringen van Timmer-hout / en van malkander gescheyden / maar sonder eenige orde / of bouw-konst : gedekt met Stroo-matten / kunstelijc aan malkander vast gemaakt / welke haar voor de Wind en Keegen beschutten. Dog / indien sy de bouw-konst verstonden / en dat sy de gereedschappen daar toe hadden / soo moet men niet twijffelen / of sy souden groote en gemakkelijc bouwingen en huysen kunnen timmeren. Want de geheele Kust is vol schoone / heldere en glinsterende Steenen / als mede Albaster ; boven dat / is dat Gewest wel voorszien met een goede Haven / en Anker-grond.

Woon-plaatzen.

Goede Haven en Anker-grond.

Sy vervoeren hunne Wooningen van d' eene plaats in d' ander / na tijds gelegentheyt / aan het Oord / daar sy willen verblijven / neemende alleenlijc de Matten af / hebben sy aanstonds een ander huys gebouwt. De Vader met zijn gantsche huys-gezin woond in het selve huys / soo dat wy dikwijls tot 25 / of 30 personen in een huysje gesien hebben. Sy erneeren sig / gelijk d' andere / daar wy te vooren van gesproken hebben / met aard-gewassen van het Land / dog ozdentelijker / ende met beter overleg dan d' andere. Om te zaayen nemen sy waar den loop van de Maan / het op-gaan van seekere Sterren / en verscheydene andere gewoontens van de oude tijden. Voorts leven sy van hunne jagt en visscherye. Sy leven lang / en zijn selden siek ; en of het gebeurde / dat sy vreesen siek te worden / soo geneesen sy sig met vuur / sonder een-

Vervoeren de wooningen van d' eene plaats in d' ander.

Zaay-tijd.

Hun Levens-ma-nier.

1524.

eenigen Docter te gebruiken/ of eenig Medicament in te nemen; ook seggen sy/ dat sy seer oud sterben. Sy zijn seer barmhertig/ medelijdende en weldadig ontrent hare buuten; maaken groot gekerm en klagten in tegenspoed; ende in haar ellende/ maaken haare vzienden d' optellinge van alle haare gelukken. Op haar dood bedrjyven sy rouw meest met singen/ in de welke sy lange tijt aanhouden.

't Betreuren
der Dood.

Op hoe veel
graden ge-
leegen.

Geleegend-
heyd der
Haven.

Dit is al 't geene wy van haar hebben konnen verneemen. Dit Land is geleegen op den 41 graad en 2 derden; maar wat houder/ 't geen by gebal/ en niet natuurlijk gebeurt/ gelijk ik op een ander plaats Uw Majesteit sal verklaren; beschrijvende jegenwoordig alleen de geleegentheyd van 't voorszreeve Gewest/ welk legt Oosten Westen. De mont van de Haven is open naar 't Zuyden/ wel een halve mijl breed; en als men daar in gekoomen is/ de selve strekt sig tussen 't Oosten en 't Noorden wel 12 mijlen/ aldaar hoe langer hoe breeder wordende/ sy maakt een Inham van omtrent 20 mijlen in den omtrek; waar in leggen 5 kleyne Eplanden seer vrugtbaar en aangenaam/ vol hooge en dikke Boomen; om welke Epland een Schip kan varen sonder vrees vooz eenige storm/ ofte ander gevaar. Daar na keerende Zuyd-waards aan/ als men den Haven is in-gevaren/ zijn aan beyde de zijden seer aangename Bergen/ waar uit verscheyde Rivieren koomen in Zee te loopen: in 't midden van d' Intreede is een Rots van gehouwe steenen/ natuurlijk groepende/ seer gozd om eenig Fozt/ of Kasteel te bouwen/ tot bescherming van de Haven.

't Schip ver-
trekt.

Den 5. Mey, zijnde met alle noodwendige saaken voorszien/ vertrokken wy van de voorszreeve Kust/ hebbende de selve nogtans altoos in 't gesigt/ wy zeilden 150 mijlen/ de selve altijt en overal/ even-gelijk vindende; behalven dat het Land al te met wat hooger en Bergagtig was; al 't welk schijnt mineraal te weesen. Wy sogten niet al.

aldaar
vooz
onde
Kust
na h
ande
Ma
re /
Van
verse
en b
groot
barb
wyk
kont
Zee
rens
giffen
vissc
foort
vrem
ben
Ook
nem
vooz
wild
na
en v
sy n
geet
niet
de v
Ma
geli
leef
me
bet
her
een
we

aldaar aan Land te koomen / nademaal 't weer
 vooz ons goed en voozspoedig was; maar wy
 onderstelden / dat het Land het eerste geleek / de
 kust strekt sig 50 mijlen Oost-waards; en daar
 na keerende naar 't Noorden / bonden wy een
 ander Land vol Bergen en dikke boomen / als
 Mast-boomen / Cypres-boomen / en sulke ande-
 re / als men gemeenelyk vind in de Noordse
 Landen. De Menschen zijn van d' andere seer
 verschillende / en 't dunkt ons / dat hoe beleefder /
 en bevalliger / dat de eerste waren / soo veel te
 groover / en quaad-aardiger zijn deese / zijnde soo
 barbaars en wild / dat / wat vooz teekenen
 wy konden doen / noopt eenigen handel met haar
 konden drijven. Sy kleeden haar met vellen van
 Zeeren / Wolven / Zee-kalven en andere gedier-
 tens. Haar voedsel / soo veel wy hebben konnen
 giffen / upt haare wooningen / is van de jagt en
 visscherye / en van sekerere vrugten / zijnde een
 soort van wortels / die de aarde van selfs voozt-
 brengt. Sy hebben geen Zaad / en nergens heb-
 ben wy eenig teeken van land-bouw gesien.
 Ook is het Land soo onvrugtbaar / dat het t'ee-
 nemaal onbequaam is / om pets upt het Zaad
 voozt te brengen. Als wy altemet pets met haar
 wilden reuplen / of verwisselen / soo quamen sy
 na den Oever / klimmende op sekerere Rotsen /
 en wy in onsen Boot aan de voet zijnde / lieten
 sy met een touw neder / wat hen geliefde ons te
 geeven; geduurig roepende; dat wy hun Land
 niet souden naderen; en vragende aanstonds na
 de wisseling; willende niets anders neemen / dan
 Messen / Dis-haaken / en andere dingen / om te
 gelijk te snijden / sonder agt te slaan op onse be-
 leeftheeden; en als wy niets meer hadden / om
 met haar te reuplen / vertrekkende van haar /
 betoonden sy ons sulke teekenen van onbeleef-
 heyd en beragting / als het moogelyk is aan
 een mensch upt te vinden.

Tegen hun wille en dank gingen wy egter
 wel 2 / of 3 mijlen Land-waard in; zijnde 25
 in 't

Doen een
 nieuw Land
 op.

Beschrif-
 ving deser
 Inwoonders;

Hun Kleed-
 ding.

Voedsel.

Onvrugt-
 baarheyd
 des Lands.

Onbeleefd-
 heyd in het
 reuylen.

icament
 oud ster-
 vende en
 en groot
 e in haar
 inge van
 drijven sy
 lange tyt
 ben kou-
 n op den
 er / 't geen
 elijk lik op
 etklaren;
 geleegent-
 legt Oost
 n is open
 bzeed; en
 e strekt sig
 2 mijlen/
 vende / sy
 mijlen in
 Eyclanden
 ge en dikke
 sy kan va-
 ofte ander
 ards aan/
 n aan bez-
 waar upt
 te loopen;
 ts van ge-
 / seer goed
 tot bescher-
 endige saa-
 oozschzeve
 in 't gesigt/
 t en over-
 t het Land
 was; al 't
 sogten niet
 al.

1524. in't getal wel gewapend. Doen wy by den Oever waren gehoomen / schooten sy op ons met hare Pylen / maakende groot geschreeuw / en daar naar vlogteden sy na de Boffen. Wy bonden in dat Land niets van aangeleegentheyd / ofte van waarde ; sende alleenlijk groote Wouden en seekere Gebergten / waar in eenig mineraal-stoffe mag weesen ; om dat wy sagen / dat verschepte onder haar aan haare ooren eenige hoopere Kraalen droegen.

Doen een Land-togt. Wy vertrokken dan van daar / neimende onsen kours Noord-oost langs de Kust ; welke wy aangenaamer en effener sonder Boffen vonden ; met hooge Bergen Land-waards in ; welke sig langs de Kust tot 50 mijlen upt-strekken.

Des selfs geleegentheyd. Aldaar ontdekten wy 32 Eylanden / leggende langs de Kusten / zijnde kleyn / maar aangenaam voor het vog / hoog / hebbende verschepte omtrekken en omweegen / maakende veele en verschepte Sleuben / daar de grond seer goed is / om te ankeren / gelijk in de Golf van Venetiën , in Slavoniën , en Dalmatiën. Wy hebben geen kennisse gehad van het Volk / maar wy meyden / dat het selve is van den selben aart en manieren / als de andere. Noord-waards zeplende / de lengte van 150 mijlen / quamen wy by dat Land / dat de Britten soo even hadden ontdekt / welk is op den vijftigsten graad / nu was alle onse voor-raad en spijs verteerd / hebbende ontdekt omtrent 700 mijlen en meer nieuw Land / zijnde met Water en Hout voorzien / bestooten wy naar Vrankrijk weder te keeren.

Vertrekken wederom. Wat de Gods-dienst deser Volkeren aan-gaat / also wy hun Taal niet en verstonden / so hebben wy niet kunnen weeten / door teekenen / of andersints / of sy eenige Religie / ofte Wetten hebben ; ook of sy eenig eerste Weesen / of Oorzaak kenden ; nogte of sy den Hemel / of de Sterren / de Son / de Maan / of eenige andere Planeeten aanbidden ; nog minder / of de selve Afgoden-dienaars zijn ; als mede hebben wy niet kunnen ver-

Zijn ten eynde van Spijs.

Keeren na huys.

Redeneering over de Gods-dienst deses Volks.

berna
te ee
sy in
welk
hebb
welk
is ge
reeder
onse
sy ool

verneemen / of sy eenige offerhanden deden / of te eenige andere aanbiddingen ; voorts hebben sy in haare Dorpen geen Tempel / ofte Kerk / 't welk ons deed oordeelen / dat sy geen Religie hebben / en dat sy los en ongebonden leeben / 't welk komt van onweetendheyd / want daar en is geen twijffel / of sy souden gemakkelijk overreedet kunnen werden / nademaal / al dat wy in onse Gods-dienst en Gebeden deden / dat deden sy ook insgelijks.

E Y N D E.

R E-

R E G I S T E R

Der voornaamste Saken , vervat in de Scheeps-Togt
van JOHAN DE VERRAZANO,
naar *Florida*.

A.

Albert, voor Kapiteyn in het Fort op *Florida* gelaaten, 2
— werd van sijn volk dood-
geslaagen, 3
Apalacy, een Gebergte, leverd
goud uyt, 7
Armoede, onder de *Franssen* op
Florida ontstaan, 5

B.

Beeren, swemmen wel 14 uuren ver, om op vogelen te aafen, 10
Bijlen der *Indianen* van een wonderlijk maaksel, 26, 27
Bloemen (wat soort van) op *Florida* gevonden, 21
Boomen (wat soort van) op 't Landschap *Florida* gevonden worden, 16, 26
Boot, door *Verrazano* aan Land gefonden, 14
Brand, veroorzaakt veel elende op *Florida*, 4

C.

Canoës der *Indianen*, op wat wijze gemaakt, 20
la Chere, uyt *Hongers* nood, van sijn makkers gedood en opgegeeten, 3
Claudia, deese naam aan een nieuw ontdekt Eyland gegeven, 22

D.

Dieren, (wat soort van) op *Florida* gevonden worden, 26
Dooden, op wat wijze door de *Floridanen* betreurt, 28
Dragt der *Floridanen* beschreeven, 15

E.

Eylanden (32) door *Verrazano* ontdekt, 30

F.

Florida ('t Landschap) beschreeven, 16
— heeft veel Gediertens, 16, 17
— des selfs gelegenhey-
lugten Zee-kult,
— des selfs Inwoonders
beleefd en bevallig,
— des selfs Land in sijn
danigheyd beschreeven, 20, 29
Floridanen ontkouden hen 3 *Maanden* in de *Bossen*,
— in hun kleeding, ged-
te en imborst beschreeven

Fort, op *Florida* gebouwt, 15
Françoys Jean verraad sijn e-
volk, en diend voor geleyac-
aan de *Spanjaards*, 5, 8
Franssen krijgen veel goud en sil-
ver van de *Koningen* van *Florida*, 5

G.

Gods-dienst wierd van *Verrazano* niet bespeurt, dat die van *Florida* hadden, 30, 31
Gorgues komt met 3 scheepen te *Florida* aan, 8
— slaat aldaar een menigte *Spanjaards* dood, 9
— overwint de *Spanjaards*, die hy alie doet ombrengen, en stelt en schrift boven hunne hooffden. *ibid.*
— sijn

de
H
Have
rid.
Hong
Flo
J
k
rens
me
ern
ar
hun
Inwoon
koo
Johan
gerd
en L
Johan
den
mer
op F
mer
jaarc

R E G I S T E R.

R
ps-Togt

Verrazano
30

) beschree-

ertens, 16,

egenhey.

onders

n zijn

en, 20, 29

en 3 Mau-

g, ged

reeven

awt, 16)

sijn e,

or geleyac.

5, 8

goud 3 sil-

en van Flo-

8

en menigte

9

Spanjaards,

brengeu, en

oven hunne

ibid.

— zijn hoedanigheyd en elen-
de beschreeven, 10

H.

Hameda, des selfs sap goed te-
gen de *Blauw-schuyt*, 11

*Haven van seekere Plaats van Flo-
rida* beschreeven, 28

*Hongers-nood onder de Franssen op
Florida* ontstaan, 6

I.

Jaques Cartier vertrekt van *St.
Malo*, en komt aan onbe-
kende Landen, 10

— doet een tweede Togt en
komt in de Baay van *St. Lau-
rens*, 11

— doet een derde Togt. *ibid.*
Wijf der Floridanen beschreeven,
15: 29

— *Mannen* koomen aan boord van
Verrazano, 23

— die in hun kleeding, ge-
nte en hoedanigheyd wor-
dend beschreeven, 23

— der selver vrouwen be-
schreeven, 23, 24

— zijn seer minne-nijdig op
hunne wijven, 25

Anwoonders van een onbekend Land
koomen by de *Franssen*, 15

Johan Hawkins komt de verho-
gerde *Franssen* op *Florida* te hulp,
6

— versiet hen met kleederen
en Levens-middelen, 7

Johan Ribald naar *Florida* geson-
den, 2

— komt voor de tweede-maal
met een Vloot van 7 Scheepen
op *Florida*, 7

— lijdt schip-breuk, en word
met alle de sijne van de *Span-
jaards* vermoord, 8

Johan Verrazano, van *Françoy's* de
I, ter ontdekking van nieuwe
Landen gesonden, 1, 13

— schrijft aan den Koning
van *Vrankrijk*, 13

— vertrekt van 't Eyland
Madera, 14

— ontdekt een nieuw Land,
dog kan geen anker-grond vin-
den, *ibid.*

— doet een ander Land op,
19

— komt aan een Vloed, al-
waar de Land-aard by hem
komt, 22

— vertrekt van daar en doet
een andere Kust op, 28, 29

— keert van daar weder naar
Vrankrijk, 30

K.

Koning (*Indiaanse*) komt *Verra-
zano* dikwijls op zijn Schip
besoeken, 25, 26

Koninginne (*Indiaanse*) komt met
eenige Vrouwen, om het Schip
van *Verrazano* te sien, 25

L.

Land-togt, door 20 mannen
gedaan, 19

Levens-manier der *Floridanen* be-
schreeven, 27

M.

Madera, een Eyland, behoord
aan den Koning van *Por-
tugal*, 14

Mannen (25) met een Boot aan
Land gesonden, 18

— (20) doen een Land-togt
19

— treffen een oude Vrouw
en Dogter aan, *ibid.*

— neemden een kind van haar
mede, om naar *Vrankrijk* te voe-

Verrazano, C *itu*,

R E G I S T E R.

ren, 20
Matroos met eenige kleynigheeden aan Land geswommen, 18
 — wat hem weder-voer by de *Indianen*, 18, 19
May, een Rivier, waarom soo genoemt, 2
Myr (schoon) door *Verrazano* ontdekt, 22
Muyterjen onder de *Franssen* onstaan, 5
Mijlen (700) nieuw Land door *Verrazano* ontdekt, 30
 O.

Olata Ona Utina, een magtig Koning op *Florida*, 4
 — werd met sijn Soongevangen genoomen, 6
Olotocara verfoekt, dat sijne Schatten by hem mogten begraven worden, 9
Opfchik van eenige *Indiaanse* Mannen en Vrouwen, die aan boord van *Verrazano* quamen, 24
Opfchrift; boven de gehangene *Spanjaards*, door *Gorgues* gesfelt, 9

P.

Pinas, te *Florida*, door de *Muytelingen* gemaakt, om naar *Vrankrijk* te keeren, 3

R.

Renatus *Laudonniere* naar *Florida* gefonden, 2
 — gaat ten tweeden - maal derwaards met 3 *Scheepen*, 3
 — werd vriendelijk van de *Inwoonders* van *Florida* verwelkomt, 3
 — word van sijn volk gevangen genoomen en gedwongen hun *Pafoort* te onderteekenen, 5

— koopt een Schip van *Johan Hawkins*, 7
 — in sijn hoedanigheyd beschreeven, ibid.
 — ontkomt de handen der *Spanjaards* en komt weder in *Vrankrijk*, 8
Rivieren (8) in *Florida* gevonden, en yeder der selver een bysondere naam gegeeven, 2

S.

Saturiova, een magtig Koning op *Florida*, 4
Savalet heeft 42 *Togten* na *Canada* gedaan, 12
Schatten worden, na de gewoonte der *Indianen*, by hen begraven, 9
Scheepen, (4 *Spaanse*) koomen, om de *Franssen* op *Florida* te overweldigen, 7
Sebastiaan Cabot heeft in *America* alder-eerst voet aan Land geset, 1
Silver aan *Laudonniere* ver-cerd, 4
Slangen (2) door het *Scheeps-volk* dood geslagen, 3
Spanjaards overwonnen, en op alderhande wijze vermoord, 9
Spijse der *Indianen*, 20
Storm, seer vervaarlijk, 14

V.

Vogelen van seeker Eyland beschreeven, 10
Vogelen-Eyland, waarom soo genoemt, ibid.
Vreugde, door de *Indianen* met het schilderen des Aangesigts verbeeld, 25

W.

Waaren (wat soort van) by de *Indianen* meest geagt worden, 24

Wa.

Wapen
 geri
 Wijng
 ven
 Wooni
 Flor

een

Z a

R E G I S T E R.

<p>van Fo- 7 heyd be- ibid. den der weder in 8 evonden, n byson- 2</p> <p>g Koring 4 na Canada 12 gewoonte begraven, 9 koomen, rida te o- 7 n America and gefet, 1 r-cerd, 4 heeps-volk 3 n, en op noord, 9 20 14</p> <p>Eyland be- 10 m soo ge- ibid. en met het efigts ver- 25</p> <p>van) by de geagt wor- 24 Wa-</p>	<p>2 21 21, 27 27</p>	<p><i>Wapen van Frankrijk, te Florida op-</i> <i>gerigt,</i> 2</p> <p><i>Wijngaarden van Florida, beschree-</i> <i>ven,</i> 21</p> <p><i>Wooningen der Inwoonders van</i> <i>Florida beschreeven,</i> 21, 27</p> <p>— worden somtijds van de een na de ander plaats vervoert, 27</p> <p style="text-align: center;">Z.</p> <p>Z aay-tijd, hoe by de <i>Indianen</i> waar-genoomen, 27</p>	<p>17 2 1 3</p>
---	-----------------------------------	--	-----------------------------

E Y N D E.

Berigt voor den Boekbinder waar de **Figuur**
moet stellen.

b 1 tegen pagina 2

